

Nr. 4

December 2022

50. årg.

DARUM SOGN

Darum kirkes biodiversitetsafdeling i vinterklæder

Læs om: Den historiske Jesus II
 Vælg en lokal bedemand
 Menighedsrådet søger frivillige

Julen i Darum Kirke

24. December Juleaften	14.00 og 16.00	Thea Laukamp	
25. December Juledag	10.00	Thea Laukamp	Altergang
26. December 2. Juledag	10.00	Thea Laukamp	

Juleafslutninger

20/12 kl. 9.30: Dagplejebørn

22/12 kl. 9.15: Børnehavebørn

22/12 kl. 11.00: Skolebørn

Bedsteforældre o.a. er velkomne.

Sognepræst Thea Laukamp

then@km.dk

Feilbergvej 15

St. Darum

6740 Bramming

7517 9220

Træffes ikke Mandag

Graver

Thomas Bruun

Hverdage undt. mandag, fra kl. 8 - 16

tlf. 2164 2346

E-mail: darumkirkegaard@mail.dk

Menighedsrådets formand:

Jan Bjerrum

Alsædtægten 13

6740 Bramming

Tlf.: 2360 9904

Redaktion af sognebladet:

Thea Laukamp (ansvarshavende)

Thomas Andersen (layout)

Menighedsrådet (tryk)

Indlæg til næste nr. sendes

senest 15. februar 2023

Den historiske Jesus II

I den første artikel (september-udgaven) åbnedes spørgsmålet om betydningen af den historiske Jesus. Derudover blev Det Nye Testaments skrifter generelt afvist som troværdigt kildemateriale. I denne artikel fremlægges de troværdige kilder.

De vigtigste historiske kilder til mennesket Jesus, finder vi derfor udenfor de kristnes egne rækker – hos dem, der har været skeptiske overfor eller endda modstandere af kristendommen.

Den jødiske historiker, Josefus, er kendt for sine værker om "Den jødiske krig" og "Den Jødiske Forhistorie." Sidstnævnte værk handler blandt andet netop om de religiøse strømninger i Palæstina og Israel. Et sted nævner Josefus: "*Jakob, bror til Jesus, den såkaldte Kristus.*"

En anden vigtig kilde kommer fra Tacitus, som var romer og også historiker. Han skriver et sted om, hvordan kejser Nero gav de kristne skylden for Roms brand, som han selv havde beordret påsat, og som fandt sted godt 30 år efter Jesu død. Han skriver:

"For at slippe af med rapporten gav Nero skylden og udførte tortur på en gruppe af destruktiv overtro, som befolkningen kaldte 'de kristne'. De var i forvejen hadet for deres vederstyggeligheder. Gruppen havde sit navn fra Kristus, som led den yderste straf under Tiberius' regeringstid, i hænderne på vores prokurator, Pontius Pilatus."
(Egen oversættelse til et mere mundret dansk.)

Den sidste vigtige kilde findes i en brevveksling mellem Plinius Den Yngre og kejser Trajan.

Plinius var romersk embedsmand, og blev af kejseren sendt til Lilleasien som statholder for provinsen Bithynia-Pontus. Som statholder var det blandt andet hans opgave at lede retssagerne

mod de kristne. Imidlertid blev han i tvivl om den korrekte fremgangsmåde for proceduren mod de kristne og afstraffelsen af dem. Han skrev til kejser Trajan for at få hans syn på sagen. Følgende uddrag af ét af Plinius' breve indeholder mange oplysninger om både retsforfølgelsen af de kristne og om den urkristne gudstjeneste.

"Jeg har aldrig før taget del i retslige undersøgelser vedrørende de kristne. Derfor ved jeg ikke, hvad og hvorvidt man plejer at straffe eller efterforske. [...] [Jeg er i tvivl om] hvorvidt det er selve navnet (selv om der ikke foreligger forbrydelser) eller kun de forbrydelser, der klæber ved navnet, som skal straffes [...] Der var andre, som var grebet af det samme vanvid, men som jeg bestemte skulle oversendes til hovedstaden, fordi de var romerske borgere. [...] De, der nægtede at være eller have været kristne, mente jeg kunne slippes løs, når de forrettede deres bøn til guderne efter en af mig forelæst formular og bragt offer og røgelse og vin til dit billede, som jeg i den hensigt havde ladet opstille sammen med gudernes billeder, og når de desuden forbandede

Kristus (man siger, at de virkelige kristne ikke kan tvinges til noget af dette). Andre, der var anklaget af en angiver, sagde, at de var kristne, og nægtede straks efter; de havde ganske vist været det, men var faldet fra, nogle for tre år siden, andre for flere år, en del endog for tyve år siden. Alle viste både dit og gudernes billeder ærefrygt; de forbandede også Kristus. Men de påstod, at hele deres brøde eller vildfarelse havde bestået i, at de havde plejet på en bestemt dag at komme sammen før daggry og synge en fælles lovsang til Kristus som til en Gud og ved en ed at forpligte sig, ikke til noget forbryderisk, men til ikke at befatte sig med tyveri eller røveri eller ægteskabsbrud, til ikke at bryde et givet løfte og ikke at nægte at aflevere betroet gods, når det afkrævedes dem. Når de havde gjort det, plejede de at skilles og atter at samles til et måltid, men et ganske simpelt og uskyldigt. [...]

Mange mennesker af enhver alder, enhver stand og af begge køn sættes og vil blive sat under tiltale. Denne overtro smitte har bredt sig, ikke blot til stæderne, men også til landsbyer."

De tidlige kristne måtte stå på mål for utallige anklager - for eksempel kannibalisme, som beroede på en misforståelse af nadvermåltidet, hvor man jo spiser og drikker Kristi legeme og blod - men af Plinius' brev fremgår det tydeligt, at de kristne ikke havde gjort sig skyldige i andre lovbrud end dét, at de

nægtede at tilbede den romerske kejser som en gud.

Det er begrænset, hvad de tre kilder egentlig fortæller om den historiske Jesus.

Vi bliver ikke klogere på, hvornår han blev født eller hvorhenne, hvordan han så ud og så videre. I forhold til Jesus må der altid skelnes mellem myten og den virkelige mand, mellem fakta og kirkelig tradition.

Det væsentlige ved disse ikke-kristne kilder er for mig at se to ting:

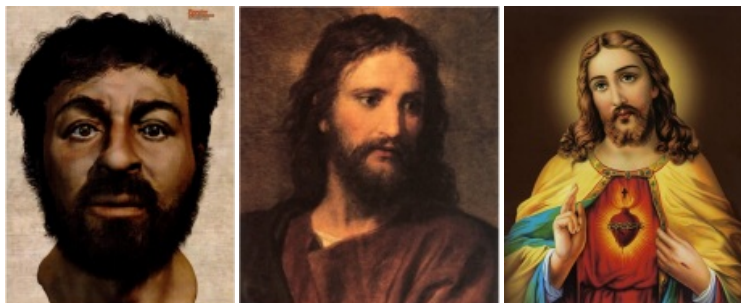
1) At de overhovedet ikke sætter spørgsmålstegn ved, hvorvidt Jesus har levet.

2) At de - som modstandere af kristendommen - ikke har noget at vinde ved at referere til ham, snarere tværtimod. Derudover kan man også spørge sig selv, hvordan den beskrevne kristendom, som tydeligvis spredte sig hurtigt og voldte myndighederne problemer, skulle være dukket op ud af det rene ingenting, uden at have haft en virkelig person som central skikkelse? Og er det realistisk, at så mange mennesker ville satse deres sikre tilværelse, deres familie og risikere henrettelse for en tro, der var det pure opspind? Intet opstår ud af intet.

Jesus eller Kristus?

I Kristus-betegnelsen ligger troens påstand.

Kendetegnet for en påstand er, at den hverken kan bevises eller modbevises,

Uanset, hvordan Jesus så ud, så har hans betydning været stor for tusindvis af mennesker.

men også, at den er ganske utroværdig, fordi den altså ikke kan underbygges eller dokumenteres.

At Jesus var et historisk menneske, er ikke en påstand.

Men at han var Kristus, den levende Guds søn, dét er påstanden over dem alle, som enhver må forholde sig til i sit eget hjerte.

Og det er vigtigt at få med, at det ikke er et spørgsmål, som man behøver at føle sig afklaret omkring.

Faktisk er det slet ikke meningen.

I kristendommen er tvivlen langt at foretrække frem for skråsikkerheden.

Du behøver ikke at have svarene.

Kristendommen tilbyder i sig selv ingen svar, kun flere spørgsmål, en dybere verden.

Er Jesus virkelig Kristus? Du kan måske åbne dig for tvivlen; sige ja til, at dét ved du sørme ikke – men måske? Tænk, hvis?

Og tænk hvis ikke? – Ja, hvad så, egentlig?

Hvis ikke, så ændrer det ikke på, at Jesu liv, hans ord og hans gerninger, blev grundlag for den kristne kirke for 2000 år siden.

Hvis ikke, så ændrer det ikke på, at ét menneske, Gud eller mand eller begge dele, blev og fortsat er selve håbets grund for tusindvis af fortvivlede men-

nesker i hver en afkrog af verden. At beretningerne om ét menneske har været årsag til trøst og givet mennesker mod til at fortsætte livet under ufremkommelige forhold og ubegribelig modgang.

Intet historisk menneske har haft så omfattende en virkning, som Jesus, og betydet så meget for tusindvis af mennesker.

Den betydning kan aldrig blive til ingenting.

Og dét faktum er lige så håndgribeligt, som en støvsugning!

Thea Laukamp

Kilder

"Portræt af Jesus" af Niels Nøjgaard, Gads forlag 1975.

"Den historiske Jesus og hans betydning" af Troels Engberg-Pedersen, Gyldendal 1998.

<http://centerforhistorieformidling.dk/senantikken-kristendommen/ikke-kristne-vidnesbyrd-om-jesus.html>, besøgt 17. august 2022 kl. 10.49.

<https://www.zetland.dk/historie/se6DNEmb-a0V3ME1j-301a8>, besøgt 17. august 2022 kl. 9.50.

Ved dødsfald: Vælg en lokal bedemand!

Når der indtræffer et dødsfald, skal man have fat i præsten og bedemanden.

For de fleste giver det sig selv, hvilken præst det drejer sig om.

For nogle er det samme tilfældet med bedemanden – men det gælder langt fra alle.

Nogen er nødt til at forlade sig på Google, når de skal finde en bedemand, og ender med at vælge "den første, den bedste" eller at vælge i blinde blandt de mange forskellige bedemandsforretninger, der findes.

Måske skeler man også til prisen, hvilket er forståeligt nok.

At den sidste afsked koster penge, kommer man ikke udenom.

Ligesom der er udgifter i forbindelse med livets andre store mærkedage, så gælder det samme, når man skal herfra. Men det kan ende med at blive unødvendigt bekosteligt, hvis der skal køres ekstralange distancer i rustvognen.

Derfor skal der herfra lyde en kraftig opfordring til, at man vælger en af de lokale bedemænd. Udover det rent økonomiske, kan der i øvrigt være flere fordele ved at vælge en bedemand, der kender lokalsamfundet.

Thea Laukamp, sognepræst

Nyt fra menighedsrådet

Et nyt kirkeår er begyndt, og som det er blevet bekendtgjort i kirken, har menighedsrådet konstitueret sig på ny med ikrafttrædelse fra 1. søndag i advent.

Som det kan ses af nedenstående, deles et par af posternes opgaver mellem rådsmedlemmerne, hvilket vi tror, er gavnligt for alle parter.

På menighedsrådsmøde d. 10. november 2022 konstituerede rådet sig på følgende måde:

Formand: Jan Bjerrum

Næstformand: Anton Nielsen

Kasserer: Thomas Andersen

Kirkeværge: Birgit Hansen og Ulla Harbo

Kontaktperson: Jan Bjerrum og Rikke Andersen

Sekretær: Thea Laukamp.

På samme møde var julebelysning ved kirken og sognehuset på dagsordenen. Menighedsrådet har enstemmigt vedtaget, at der af økonomiske grunde skæres ned på mængden af julebelysning i forhold til tidligere år, men ligeså vel var der enighed om, at vi ikke ønsker at undvære julebelysningen helt og aldeles. Det er der muligvis nogen, der kan finde mærkeligt eller ødselt – men med en *timer* på julebelysningen og det økonomiske grundlag i orden, så går det vel nok, at også kirken medvirker til at sprede lys i den mørke tid – i mere end åndelig forstand!

Repræsentanter fra menighedsrådet har desuden deltaget i provstiets "Klimatopmøde" i Gredstedbro i efteråret. Her blev der udvekslet ideer for, hvordan man kan spare på energien, og vi drøfter løbende mulige tiltag på vores møder, som kan være relevante for netop vores sognekirke.

Temperaturen i kirkerummet er blevet drøftet flere gange.

Der er meget at tage hensyn til: Kirken skal have en vis temperatur for at und-

gå bekostelige skader på inventar, herunder orglet, som er et følsomt instrument.

Det siges, at det er mere energibesparende at opvarme tør luft fremfor fugtig.

Og fugten i den gamle kirkebygning er det begrænset, hvad vi kan stille op imod – men nu er der indkøbt en ny affugter, som står i kirkerummet, når det ikke er i brug.

Den bruger naturligvis strøm – men bare at slukke for det hele, i besparelsens navn, ville være en løsning, der ville afstedkomme store problemer på sigt.

Til slut en vigtig oplysning, som også har at gøre med den varmeregning, vi alle gerne vil spare på: Nogle nyhedsmedier har bragt historier om, at visse menighedsråd kræver ekstra brugerbetaling ved kirkelige handlinger – altså at folk selv må betale for opvarmning af kirkerummet, hvis der skal holdes dåb, bryllup eller begravelse i den kolde tid. Dette er ikke ulovligt, men bliver det måske.

Her skal det slås fast, at vi i menighedsrådet ikke opkræver den slags "ekstra-betaling" for kirkelige handlinger. Og en rent personlig kommentar fra undertegnede er, at det er ganske usmagenligt.

Adventstiden er nu godt i gang: En tid, hvor der er masser af ekstra gudstjenester og gode arrangementer at gå til – og juleforberedelser, og sikkert også julefrokoster for mange.

Men lad være med at løbe livet af dig, før julen overhovedet er begyndt.

Brug også adventstiden på dét, den også er tid til: At vente på det, der kommer.

Vi ønsker alle en glædelig fredelig adventstid!

*På vegne af Darum Menighedsråd,
Thea Laukamp*

Kommende arrangementer

Husk at deltagelse i arrangementer i kirken og sognehuset er gratis!

Luciagudstjeneste

Tirsdag d. 13. december kl. 17 i kirken

En stemningsfuld eftermiddagsgudstjeneste, hvor Børnebyens 4. klasse går Lucia til indledning og afslutning. Luciadag handler om lysets tilbagevenden, og vi skal høre bibeltekster om lys og synge om lys.

Salmerne er valgt efter at være særligt børne- og familievenlige og det samme gælder gudstjenestens varighed.

Nytårskoncert: Trio Manna

Søndag d. 22. januar kl. 16 - Se omtale næste side

Kyndelmisssegudstjeneste

Torsdag d. 2. februar kl. 17 i kirken

FDF deltager ved denne eftermiddagsgudstjeneste for børn og voksne, hvor det eneste, man kan regne med, er, at denne gudstjeneste altid tager sig forskelligt ud år efter år.

Åbent Sognehus

Tirsdag d. 7. februar kl. 14-16 i sognehuset

Kaffe og hyggeligt samvær og fællessang med Bente Kjøller ved klaveret. Måske også et indslag? Hold øje med lokale opslag.

Litteraturkreds

Tirsdag d. 14. marts kl. 14-16 i sognehuset

Jørgen Frantz-Jacobsens "Barbara." Fra Litteratursiden: "Citater om Barbara: 'Det er en tøjte. Så venlig og god mod alle. Alle flokkes om hende. Hun er sådan, at hun frister alle – og selv fristes. Et godt barn, ja, 28 år, præstekone og landets største hore'."

Der er mange forskellige meninger om Barbara. Og de passer allesammen. Hun er et menneske, som man ikke har lyst til at komme udenom, for trods alle sine fejl er hun en berigelse for sine omgivelser.

Hun er elsket og hadet, men mest det første – og ofte af de samme mennesker. Hun sanser og handler, men tænker ikke over konsekvenserne, hverken for sig selv eller andre.

Tilmelding til Thea Laukamp på then@km.dk. De tilmeldte får besked pr. mail, når bogen kan afhentes i kirkens tårnrum.

Nytårskoncert med Trio Manna

Darum Kirke søndag den 22. januar 2023

Kl. 16

Trio Manna er et band bestående af Katrine Kjeldskov Kirketerp på vokal, Troels Buur Lauridsen på guitar og Benjamin Møller Kirketerp på elbas. Sammen har de specialiseret sig i års- og højtidspecifikke koncerter. Musikken fremføres med et musikalsk niveau fra øverste hylde i skøn forening med en lunefuld og jordnær vestjysk humor. Denne kombination delagtiggør og begejstrer publikum til deres koncerter med udtalelser som *“En uforglemmelig oplevelse”*, *“Der sker noget meget smukt, når Katrine begynder at synge”* og *“I må meget gerne komme igen!”*.

Trioen udmærker sig ved stor erfaring med kirkerummet som kirkesangere, medvirkende musikere til rytmiske gudstjenester, koncerter i eget navn og er til dato faste musikere i bl.a. Vonsild Kirke, Gl. Haderslev Kirke og Zions Kirke i Esbjerg.

De tre musikere er kandidatuddannede fra Syddansk Musikkonservatorium og spiller både som trio og medlemmer i større ensembler. Udover traditionelle koncertformer, spiller trioen også koncerter i sundhedsvæsenet på henholdsvis Sydvestjysk Sygehus og plejehjem i hele Esbjerg Kommune. Dette er med til at give en stor ballast i deres optrædener og sikrer øjenhøjde og nærvær for publikum.

Trio Manna består af: Katrine Kjeldskov Kirketerp - vokal
 Troels Buur Lauridsen - guitar
 Benjamin Møller Kirketerp - bas

Fri entre

mvh. Darum menighedsråd

Nyt fra Lokalrådet

Darum lokalråd har afholdt årsmøde, hvor vi fortalte om årets arbejde i lokalrådet.

Se hele beretningen på darum.dk under "Darum lokalråd".

Vi er så heldige, at de to der var på valg, gerne ville genopstille. Så vi fortsætter med de samme personer i lokalrådet. Vi har konstitueret os og fortsætter med samme bestyrelse på de samme poster. Dejligt, da det giver et godt flow i vores arbejde.

Fjernvarme

I løbet af efteråret har vi undersøgt hvilke muligheder der er for at få fjernvarme/lokalvarme til St. Darum. Først hos &greenproject, som laver projekt i bl.a. Hunderup-Sejstrup, men det er lykkedes os at få DIN Forsyning og Esbjerg kommune interesserede i at lave varme til os i St. Darum. Vi afholdt borgermøde herom i oktober, hvor der var meget stor interesse i at høre om mulighederne. Ca. 250 mødte op og 231 afgav efterfølgende Interessetilkendegivelse hos DIN Forsyning. Dette var nok til at DIN Forsyning fortsat vil arbejde på at lave varme til os. Der er nedsat en arbejdsgruppe, som d. 14.11 var til møde med DIN Forsyning; Der er oprettet et selskab under DIN Forsyning, som skal finde ud af hvilken form, der giver den billigste varme i St. Darum. DIN Forsyning vil på et borgermøde i februar 2023 fortælle om resultatet heraf.

Arbejdsgruppen kan til enhver tid kontaktes, så eventuelle spørgsmål kan blive håndteret (undgå helst direkte kontakt til DIN Forsyning, der i øjeblikket er meget presset her i opstartsfasen). I øvrigt skal man ikke – uanset hvad – være nervøs for at blive koblet af gasettet, idet Evida er forpligtet til at levere gas indtil en anden mulighed forefindes.

Vi vil på det kraftigste anbefale, at man ikke foretager en panik-investering i en individuel løsning med en varmepumpe

eller lignende, før borgermødet i februar.

Til slut et ønske om, at man tjekker sin BBR-meddelelse, så det sikres, at korrekt opvarmningsform er registreret deri. BBR-registret bruges af DIN Forsyning som et af værktøjerne i den videre proces.

Se sidste nye info og kontaktinfo på arbejdsgruppen på darum.dk

Projekt Sneum sluse har nu fået byggetilladelse fra Esbjerg kommune til at opføre madpakkehus og et shelter ved parkeringspladsen ved Sneum Digesø. Derudover kommer der en stormflods-søjle ude på forlandet ved slusen. Vi er nu så langt, at vi regner med at kunne indvie det hele på Nationalpark-dagen til maj. Stormflodsøjlen laves af lærketræ fra Sandgadens plantage – er netop blevet fældet – og skal forarbejdes på Ribe Vikingecenter. Designet er unikt og lokalt. Nationalpark Vadehavet er ved at udforme materiale så Sneum sluse bliver et info-sted i nationalparken og vi håber, at det hele kan blive færdigt samtidig.

Vedvarende energi i form af solcelleparker og vindmøller på land er emner, som politikerne gerne vil have placeret her i kommunen. Der er idehøring om det netop nu og Klima- & Miljø-udvalget har inviteret alle lokalråd til Dialogmøde om især dette emne, men også med plads til andre Klima og miljø-emner. Mødet holdes i Darum Kultur- og Fritidscenter for lokalrådene i Gl. Bramming kommune.

Der kommer senere på året en høringsrunde om emnet, som alle kan svare på.

Med tak for dette år ønsker Darum lokalråd alle en glædelig jul og et godt nytår.

*På lokalrådets vegne,
Helle Ertmann*

Nyt fra dagplejen

Der er sket lidt forandringer siden sidst. Vi dagplejere sluttede vores indlæg i september-udgaven af sognebladet med, at vi savnede en ny kollega til alle de små, nye Darum-borgere som gerne vil gå i dagpleje. Vi var så heldige, at Julie søgte stillingen.

Julie er så småt startet op, og har snart sin gruppe fyldt med dejlige børn fra vores sogn.

Derudover har der været omrokinger af de pædagogiske ledere i kommunen. Vi har sagt farvel til Rotha, og velkommen til Ninna som vores nye pædagogiske leder.

Vi glæder os til samarbejdet.

Vi er rigtig glade for vores traditioner og vores samarbejde med børnebyen og andre forskellige instanser.

Vi er blandt andet så heldige, at vi ca. hver 3. måned får besøg af Lotte, som kører den lille hvide bogbus.

Vi har mulighed for at ønske nogle bestemte bøger og emner, som Lotte så har med.

Hver gruppe har en tid, så bussen ikke bliver for fuld af børn. Den er nemlig ikke så stor.

Børnene nyder at komme ind i bussen, finde en bog og sidde på den lille bænk, og så læser Lotte de bøger for børnene, som de har fundet. Imens kan vi dagplejere finde lidt flere bøger, vi kan låne med hjem.

Den nye hoppepude bruger vi også flittigt når det kan lade sig gøre, i de lunere måneder.

Det er en fest for børnene at lege der. Ofte er der børn fra skolen på den, når vi kommer. Børnene er så søde at invitere de små med op og hoppe, eller tilbyder os at gå ned, så de små kan prøve.

Det er så dejligt med sådanne søde skolebørn, og de små føler sig meget trygge.

Vi har også været oppe og se de nye trolde og troldehulerne. Det er sjovt med nye legehuse, man kan lege i.

Vi var også inviteret til forestillingen

Trolderi, men da troldemor var forsinket pga. trafikken, blev det desværre for sent for os at deltage. Vi nyder ellers meget at blive inviteret til sådanne indslag.

Inden efterårsferien løb vi traditionen tro "Hjerteløb" på børnehavens legeplads. Det kan igen mærkes på børnene, at de er trygge og kendte med at komme i børnehaven. De indtager legepladsen som deres, finder kendte ansigter at lege med og er næsten ikke til at få med hjem igen.

Vores samarbejde og besøgene hver måned i sommerlegestuen bærer frugt, og gør forhåbentlig overgangen fra dagpleje til børnehave nemmere.

Lysfesten i børnehaven var også populært. Børnene havde i de forskellige dagpleje-hjem lavet fine lanterner, som de kunne bære rundt i skoven på den lille gåtur i mørket, sammen med deres familier og alle vennerne. Bagefter var der popcorn og varm kakao på legepladsen. Vi dagplejere var også inviteret, men kunne desværre ikke deltage pga. personalemøde. Vi har dog gennem børnene hørt om denne aften, som lyder til at have været endnu en succes.

Vi har nu rykket legestuen indendørs - i multisalen i Darum kultur og fritidscenter. Der er sat borde og stole op til os, som vi kan sidde ved og indtage vores

Derudover byder december på andre gamle traditioner, såsom julefest i

måltider, formiddagsmad og frokost, ved. Vi holder en fælles samling, hvor vi synger sange, og bagefter har vi leg med faldskærmen. Til sidst er der leg med alle vores legesager. Børnene hygger sig med vennerne på kryds og tværs.

Nu glæder vi os til december og hvad den kommer til at byde på. Forberedelserne er så småt ved at gå i gang. Tirsdag d. 22/11 var vi i legestuen for at klippe-klistre fin julepynt, som vi satte på juletræet i Fritidscentret sammen med børnehaven d. 29/11.

legestuen, hvor julemanden kommer på besøg, samt julegudstjeneste i kirken. I år kan vi endelig invitere forældre og bedsteforældre med til disse to arrangementer. Det glæder vi os rigtig meget til.

Vi ønsker alle en glædelig december.

*Dagplejerne i Darum
Frank, Rie, Mette, Anne-Grethe,
Julie, Tove og Heidi*

Frivillige søges

Kirkens frivillige kræfter kunne godt ønske sig assistance.

Helt konkret mangler vi frivillige, der stiller sig til rådighed for at måtte kontaktes, når vi mangler hjælp til kaffebrygning og øvrig "stillen an" forud for vores arrangementer i sognehuset og efterfølgende hjælp til oprydning.

Hvis der er tale om et eftermiddagsarrangement, er det omkring kl. 13, hvis det er et aftensarrangement omkring kl. 18.30. Der er som regel flere til at hjælpe hinanden med disse opgaver. Hvis du alligevel holder af at deltage i Åbent Sognehus og foredragsaftener, kunne det måske være noget for dig? Og omvendt: Hvis du ikke deltager i disse arrangementer, men alligevel gerne vil bidrage til afholdelsen af dem, så er muligheden her for at støtte op om menighedsrådets arbejde.

Kontakt sognepræst Thea Laukamp for at høre mere (kontaktoplysninger forrest i bladet), eller tag fat i et menighedsrådsmedlem og bed om at blive skrevet op.

St. Darum Vandværk og fremtiden

Vi mangler kandidater til bestyrelsen

Der er behov for et generationsskifte i bestyrelsen.

Den gennemsnitlige alder i bestyrelsen er +70år. Vi søger yngre kræfter, der har mod på at føre værket videre.

Skal St. Darum Vandværk bestå eller skal "Din Forsyning" overtage:

Vi er et andelsselskab, ejet af forbrugerne.

Vi skal sikre fremtiden, som et selvstændigt værk.

Det betyder også at vandværkets bestyrelse og drift skal forblive på lokale hænder.

Hvad er konsekvenserne uden den lokale forankring.

Vandværket vil efter al sandsynlighed blive lagt ind under "Din Forsyning". Med der-af følgende tab af medbestemmelse. Vi kan imødesee en kraftig prisstigning.

Hvordan bliver du en del af dette.

Vi hører gerne fra interesserede og vil også aktivt opsøge emner. Du er velkommen til at kontakte bestyrelsen, en mulighed kunne være at "snuse til opgaven" i form af deltagelse på bestyrelsesmøder samt de forskellige driftsopgaver. Alt sammen uden forpligtigelse.

Mvh. Bestyrelsesmedlemmerne

Kontakt data findes her:

<https://darum.dk/darum-vandvaerk/>

Udvidet artikel med bilag kan findes på Darum.dk

Bestyrelsen for Darum Vandværk.

(Dette indlæg er bragt med menighedsrådets godkendelse, da vi betragter det som et væsentligt opråb til Darums borgere, også læserne af sognebladet. Indlæggets indhold er underskrevet af bestyrelsen for vandværket.)

Nyt fra FDF

Lodseddelsalg

Vi var d. 5. oktober rundt i Darums gader og besøge jer. Der blev solgt alle 800 lodsedler, som denne gang var bestilt. Vi havde ikke kunnet gøre det uden den store opbakning fra både medlemmerne og deres familier samt ledere og bestyrelsen. Og ikke mindst tak til Darums borgere for at vise sammenhold og støtte op om vores fællesskab.

KredswEEKEND

Den første weekend i november blev som altid brugt på, at vi hygger på

tværs af vores hold og alder. I år har vi haft "fødselsdag" som tema, da vores FDF fylder 120 år i år. De store startede som altid en dag før de lidt mindre medlemmer. Der var derfor sat en fest op med disko, hvor der rigtig blev hygget.

Lørdag blev hele kredsen samlet og der var medlemmer i alle aldre, som var med til skattejagt og filmhygge. Endnu engang var der søde forældre der gladeligt hjalp os, både i løbet af dagene samt til overnatning. Lederne er bare så supergode til at gøre FDF spændende og hyggeligt for alle, der vil være med.

Julemarked

Så er tiden kommet til, at vi skal julehygge og kan man gøre det meget bedre end et julemarked? Det mener vi jo ikke, så derfor valgte vi igen at holde et. Da det stadig er "nyt" for os at holde det

på vores egen grund, har vi igen valgt at afprøve nogle idéer. Vi fik i løbet af 2022 renoveret bålhytten, derfor skulle den da også bruges denne dag. Der var mulighed for at lave skumfiduser over

bål for dem med en sød tand. Der blev også plads til en masse gevinster, der skulle deles ud via de forskellige boder. Julepynt kunne man også købe lidt af, hvis nu der var nogen, der skulle mangle. Som det helt store havde vi også de smukkeste og flotteste juledekorationer og kranse som vil pryde rigtig mange hjem. Det er altid en fryd at se alle disse lys, kugler, farver, glimmer og glitter der bliver sat frem på udstillingsbordene. Æbleskiver, gløgg og varm kakao kunne nydes ude i markedspladsens telte, der var pyntet med dekorationer, som vores tumlinge havde lavet, samt tæpper der var lagt frem til dem der måtte have brug for dem. Igen i år havde vi et juleoptog, som man kunne gå med fra starten, eller "hoppe ind i" på turen rundt i byen, for sammen med os ende ved Skovhytten. Vores fanebærer førte an og vi havde udvidet ruten, så den passede mere til byen og tidspunktet i år – dejligt, at der er flere i byen, der gerne går i samlet trop med os. Vi vil sige rigtig mange tak til alle vores sponsorer og alle dem der lægger kræfter i til dette arrangement. Vi ville ikke kunne gennemføre julemarkedet, hvis ikke vi fik al den hjælp.

Arbejdsweekender: Hjælpende hænder søges!

Hvis der skulle sidde en eller flere der har tid og lyst til at give en hånd med i en af de følgende weekender, så ville vi være meget taknemmelige. Skulle man ikke være i stand til at tage noget af det tunge, har vi også nogle mindre opgaver der trænger til lidt hjælp.

4.-5. marts 2023: Da vi i 2021 fjernede den gamle bålplads, er det nu blevet tid til at den nye skal laves.

25.-26. marts 2023: Håber vi, at vi har fået alle materialerne vi skal bruge for at lave en overdækket terrasse, hvor vi engang havde den gamle "koglehytte."

Sidst men ikke mindst vil vi gerne sige rigtig mange tak for det fællesskab, støtte og samvær, som I alle har bidraget med og al opbakningen til vores arrangementer! Vi glæder os til flere gode oplevelser i det nye år.

Glædelig jul og godt nytår!

*På vegne af FDF Darum,
Linette Atzen*

Fødsel, dåb, bryllup og begravelse – hvordan og hvorledes?

Fødsel – faderskab og forældremyndighed

Nybagte forældre, som ikke er gift med hinanden, skal indsende en omsorgs- og ansvarserklæring til sognepræsten. Her vedkender manden faderskabet og I får fælles forældremyndighed. Blanketten skal være indsendt og godkendt af præsten senest 14 dage efter barnets fødsel, ellers sendes faderskabssagen videre til Familieretshuset. Blanketten udfyldes og signeres digitalt på www.borger.dk ? familie og børn ? faderskab, medmoderskab og forældremyndighed.

Dåb

Når I ønsker barnedåb, så ret henvendelse til præsten i god tid forud for den dato, I kunne tænke jer, og forhør jer om gudstjenestens tidspunkt m.m.

Som regel sker dåb i forbindelse med en almindelig søndagsgudstjeneste. Forventes der et større antal børn, kan gudstjenesten gøres til børne-/familiegudstjeneste. Der er mulighed for lørdagsdåb én gang i hvert kvartal. Næste halvår er der mulighed for lørdagsdåb 11. februar og 13. maj kl. 10. Tidspunkt for dåbssamtale aftales gerne, når dåben bestilles hos præsten, og ellers så kontakt præsten 14 dage før dåben for et tidspunkt.

Samtalen finder som regel sted i forældrenes hjem, men andet kan aftales. Før dåbssamtalen finder sted, skal I finde 2-6 personer, der skal stå fadder for barnet, hvoraf den ene er den, der bærer barnet. Til dåbssamtalen skal I have skrevet navne og adresser ned på fadderne (CPR-numre er ikke nødvendigt.) Det kan også være en af forældrene, der bærer barnet.

For at være fadder til et dåbsbarn er det et krav, at man er døbt med den kristne dåb og mindst er 13 år gammel/er startet på konfirmationsforberedelsen.

Vielse

Ret henvendelse til præsten i god tid og forhør jer om tidspunktet for vielsen.

Herefter modtager I pr. mail et brev til vordende brudepar, hvoraf fremgår, hvad I skal være opmærksomme på i forbindelse med forberedelserne af den kirkelige handling i samarbejde med præsten.

C. 14 dage før vielsen kontaktes præsten igen om et tidspunkt for en vielse-samtale.

Samtalen finder som regel sted i brudeparrets hjem, men andet kan aftales om nødvendigt.

Inden vielsessamtalen skal I have udstedt en prøvelsesattest hos kommunen – vær opmærksom på, at prøvelsesattesten kun er gyldig i 4 måneder.

I skal også nedskrive navne og adresser på to vidner til vielsen, som indføres i kirkebogen.

Til vielsessamtalen med præsten afleverer I prøvelsesattesten og vidners navne og adresser.

Det er i øvrigt en god idé at gøre sig nogle overvejelser om, hvilke salmer, der skal synges, da det i høj grad er med til at gøre kirkevielsen festlig. I kan finde inspiration på www.dendanskesalmebogonline.dk og lytte til indspillede versioner af salmerne på www.lyttildanskesalmer.dk.

Salmevalg aftales med præsten til vielsessamtalen.

Kontakt graveren ved kirken vedr. pyntning af kirken på vielsesdagen.

Begravelse/bisættelse

Dødsfaldet skal ifølge loven anmeldes til præsten i afdødes bopælsogn telefonisk eller ved fremmøde.

Dato og tidspunkt for begravelseshandlingen aftales med præsten. Kontakt også en (lokal) bedemand, som hyres til at tage sig af det praktiske forud for begravelseshandlingen.

Hvis der skal være udsyngning fra hjemmet/plejehjemmet/sygehuset, så oplys også dette tidspunkt for præsten, hvis I ønsker, at præsten skal medvirke.

Der aftales også et tidspunkt, hvor de efterladte mødes med præsten til en samtale om det praktiske i forbindelse med højtideligheden i kirken. Her taler man om afdødes liv med henblik på den ligprædiken, som præsten holder i kirken/kapellet i forbindelse med begravelsen. Vær opmærksom på, at det også er muligt, at der holdes en ikke-personlig prædiken, såfremt dette var afdødes ønske.

Til begravelsessamtalen vælges også hvilke salmer, der skal synges i kirken og ved graven/rustvognen. Her kan www.dendanskesalmebogonline.dk være en hjælp, hvis man ikke har et eksemplar af salmebogen fra 2003.

Denne samtale holdes for så vidt muligt på afdødes bopæl, men andet kan aftales efter omstændighederne. Begravelsen skal senest finde sted 14 dage efter dødsfaldet er indtrådt.

Kontakt graveren ved kirken vedr. evt. udvælgelse af gravsted og pyntning i kirken på begravelsesdagen.

Ved møde med graveren udleveres en folder *Vejledning om Darum Kirkegård*, vedr. gravsteder og pasningsaftaler. Når den kirkelige handling er aftalt med præsten, kan der kontaktes en bedemand.

Vær opmærksom på, at præst og organist har ret til ikke at tillade salmer/sange der ikke findes i den autoriserede salmebog, samt musik, der ikke kan betegnes som kirkemusik.

Se kontaktinformationer på præst og graver forrest i bladet og på www.sogn.dk/darum.

Fra Sognearkivet

I årets Lokalårbog for Bramming-Egnen 2022 er der ikke mindre end tre artikler med relation til Darum.

I forrige nummer af Darum Sogn nævnte jeg artiklen "Telefoncentralen i Darum 1960 til 1965". En anden artikel er "Mindestenen i Darum for præsten og folkemindesamleren H. F. Feilberg".

Feilberg var mangeårig præst i Darum (1876 til 1891), men faktisk er mindestenen rejst for at hædre Feilberg for hans kæmpestore arbejde som en af de fremmeste folkemindesamlere i Danmark.

Artiklen fortæller om baggrunden for mindestenen. Hvem tog initiativet, hvad gik forud, hvor kom finansieringen fra osv?

Feilberg var et helt igennem usædvanligt menneske, med utrolig mange interesseområder. Som nævnt blandt andet at samle folkeminder. I artiklen kan man læse:

"Hans interesse for og store kærlighed til folkeminddeforskningen og det jyske sprog fyldte i hans tid som præst i Darum og muligvis blev mange sognebørn uvidende empirisk grundlag for hans studier. I bogen "Fra Darum Sogn" kan man læse: "Naar han var ude i Sognet og besøgte folk, eller var til Gilde i Sognet, havde han sin Noteringsbog og sin Blyant, og i al Hemmelighed nedskrev han udtryk og Talemaader, som han ikke kendte eller vilde fastholde. Efter Haanden opdagede Folk Præstens Noteringer, og der var flere, der sagde, man nok skal tage sig i Agt for, hvad man siger i Hans Nærværelse."

Er du interesseret i Lokalårbogen er du velkommen til at kontakte mig eller du kan finde oplysninger på www.lokalhistbramming.dk.

Elisabeth M. Rasmussen

Darum Sognearkiv

Sognearkivet@darum.dk

www.Darumsognearkiv.dk

Åbent hver første onsdag i måneden

Mindestenen over præsten og folkemindesamleren H. F. Feilberg, der står på hjørnet af Gl. Darumvej og Feilbergvej (Foto i privat eje, 2019).

Nyt fra Darum Børneby

Skolefesten

Den 13. oktober afholdtes den årlige skolefest hvor 6. klasse, traditionen tro, opførte et skuespil i Fritidscentret for alle fremmødte elever og forældre. I år stod den på skuespillet "Klods Sussie",

og det blev fremført i rigtig flot stil. Herefter blev der serveret mad fra Fritidscentret som blev medbragt til klasselokalerne, hvor forældre samtidig kunne se og høre, hvad klasserne havde arbejdet med i det forgangne projekt "Fra Jord til Bord". Herefter blev der spist slik, drukket sodavand, grinet og danset. En helt igennem god aften.

Hule-bygge-dag

23. oktober var der indkaldt til arbejds-

dag på skolen. Mange mødte frem og gav en hånd med til opbygningen. Der blev bygget flere ting, bl.a. blev der bidraget med en sansesti i forlængelse af troldeprojektet. En rigtig hyggelig og produktiv dag. Troldeprojektet blev indviet d. 31. oktober. Daniel Hald klippede snoren efter tale fra Wickie fra Idrætsforeningen, som har været formidabel tovholder på projektet. Herefter blev der serveret troldemad og drikke. Troldeprojektet er blevet flot, og har fornyet børnenes og byens legerum i skolegården.

Ny skoleleder

I oktober blev den tidligere skoleleder for Darum Børneby, Daniel Hald, ansat til at stå i spidsen for Cosmosskolen. Det blev startskuddet til en proces, der skulle munde ud i en ansættelse af en ny skoleleder for Darum Børneby. Nu er der sat navn på den nye skoleleder for Darum Børneby. Henrik Fribæk kommer fra en stilling som pædagogisk leder for Fourfeldtskolen Bohr i Esbjerg, og med sig til Darum Børneby tager han 20 års erfaring fra skoleverdenen.

Henrik Fribæk tiltræder d. 1. december. Henrik er uddannet folkeskolelærer fra Ribe Statsseminarium i 2002 og har herefter fungeret som UU-vejleder på Spangsbjergskolen og Fourfeldtskolen, herefter underviser og studievejleder på Rybners EUD/HG. Ledererfaringen har Henrik med sig fra en stilling som viceskoleleder af Børne- og Ungeuniverset i Hejnsvig og senest som pædagogisk leder på Fourfeldtskolen Bohr. I 2020 underbyggede Henrik Fribæk ledererfaringen med en diplomuddannelse i ledelse. Et enigt ansættelsesudvalg valgte Henrik ud af mange rigtig gode kandidater. Rigtig godt at se den store interesse for at bestyre vores vigtige Børneby.

Børnehaven i Kratskellet

I hele uge 35 flyttede alle børn i børnehaven ud i Kratskellet og tilbragte ugen. Det er 4 uger om året børnehaven lukker og flytter derud, til stor fornøjelse

for både børn og voksne. Alle nyder godt af at komme ud og være tæt på skov, dyreliv og leg i naturen. Ugen sluttede af med "Bedsteforældredag", så børnene også havde mulighed for at vise deres bedsteforældre Kratskellet.

Børnene hyggede sig med deres bedsteforældre og viste dem området. De havde i løbet af ugen øvet sig på sanglegen "Tørnerose", som de rigtig fint fik vist deres bedsteforældre, og efterfølgende stod den på hygge og spisning af medbragte madpakker.

Vi er glade for, at vi har muligheden for at benytte Kratskellet, for det giver os en frihed og plads, som vi ikke har i Børnehaven. Hvis man spørger børnene, hvad det bedste ved Kratskellet er, så får man blandt andre følgende svar: "Det hele! Og jeg er mudret ind fra top til tå" (Maja, Skovbi) og "Det er klatr træerne der er det bedste" (Vigdis, Skovbi.)

*På vegne af Darum Børneby,
Katja Enevoldsen*

DARUM BØRNEBY

Sognekalender

...det sker i byen bag diget...

Januar 2023

- 01.01. kl. 16.00: Nytårgudstjeneste i Darum kirke Velkommen nytår 2023
Kirkekaffe = Vin & kransekage
- 09.01. kl. 19.00: Strikkecafé i Sognehuset. Vel mødt – alle er velkommen.
Strikkecafé, mandag i lige uger fra kl.19.00- 21.30
Hanne Landbo Christensen, tlf:21 75 85 75,
Birgit Hansen, tlf:30 13 93 16
- 18.01. kl. 14.00: Læsekredsen i Sognehuset. Vel mødt - alle er velkommen.
Læsekreds, onsdag i ulige uger fra kl.14.00 – 16.00
Kontaktperson: Hanne Sørensen,
tlf.:7517 9582 / 2163 5397
- 19.01. kl. 12.00: Ordinært menighedsrådsmøde i sognehuset.
- 22.01. kl. 16.00: Nytårskoncert i Darum kirke . Se omtale side 8

Februar 2023

- 02.02. kl. 17.00: Kyndelmissegudstjeneste med deltagelse ved FDF
- 07.02. kl. 14.00: Åbent Sognehus
- 15.02. : Deadline for indlevering af indlæg til Sognebladets
marts-udgave
- 23.02. kl. 10.00: Ordinært menighedsrådsmøde i Sognehuset

Marts 2023

- 14.03. kl. 14.00: Litteraturkreds. "Barbara" af Jørgen Frantz-Jacobsen.
Se mere side 7

Gudstjenester i Darum Kirke

Tirs. 13. december	17.00	Thea Laukamp	Luciaoptog
18. december 4. s. i advent	10.00	Thea Laukamp	Altergang
Se julens gudstjenester på side 2			
1. januar Nytårsdag	16.00	Thea Laukamp	
8. januar 1. søn. e. H3K	10.00	Thea Laukamp	Altergang
15. Januar 2. søn. e. H3K	10.00	Thea Laukamp	
22. januar 3. søn. e. H3K	10.00	Thea Laukamp	Altergang
Tors. 2. feb. Kyndelmisse	17.00	Thea Laukamp	Deltagelse ved FDF
5. februar Septuagesima	10.00	Thea Laukamp	Altergang
12. februar Seksagesima	10.00	Thea Laukamp	
26. februar 1. søn. i fasten	10.00	Thea Laukamp	Altergang
5. marts 2. søn. i fasten	10.00	Thea Laukamp	

Gudstjenestetidspunkterne kan også ses på www.sogn.dk/darum og kirketavlerne ved kirken.

Her annonceres det også, hvis en søndagsgudstjeneste ændres til børne-/familiegudstjeneste.

Mulighed for lørdagsdåb i første halvdel af 2023:

Lørdag d. 11. februar kl. 10

Lørdag d. 13. maj kl. 10